

INTERVJU

[EWB Intervju] Majstorović: EU mora uključiti Zapadni Balkan u svoje razvojne planove

Piše Nikola Burazer - 30. 09. 2018.

Intervju sa **Srđanom Majstorovićem**, predsjednikom upravnog odbora Centra za evropske politike i članom Savetodavne grupe Balkan u Evropi (BiEPAG). Sa gospodinom Majstorovićem smo razgovarali nakon prezentacije izveštaja [Stanje demokratije u Srbiji 2018](#), na kojoj je on bio jedan od panelista.

European Western Balkans: Uzimajući u obzir sve ono što se dogodilo 2018. godine počev od strategije Evropske komisije, pa do izveštaja o državama na Zapadnom Balkanu, koliko je 2025. izvesna po pitanju Srbije? Da li ta ponuda još uvek postoji? To jest, da li deluje da je ta ponuda još uvek realistična?

Srđan Majstorović: Na sreću 2018. je počela vrlo ambiciozno sa komunikacijom Komisije o verodostojnom proširenju na Zapadnom Balkanu, ali kako je vreme odmicalo tako je njen značaj bio na neki način relativizovan. Relativizovan iz perspektive prevashodno država članica EU koje nisu u potpunosti podržale Evropsku komisiju u onome što je suština te komunikacije.

A stiče se utisak da je i među kandidatima bilo onih koji su bili ne toliko preterano zainteresovani da ubrzaju reforme koje se tiču prevashodno oblasti vladavine prava, jer da bi 2025. bila izvesna evidentno je da bi te reformske mere morale da budu završene mnogo ranije, 2022-2023. najkasnije. Neizvesnosti u samoj Evropskoj uniji i u regionu uticale su na pad entuzijazma i zainteresovanost da se 2025. i realizuje.

Dakle, suština ovoga što želim da kažem jeste da je evidentno da i u EU i na Zapadnom Balkanu nije postojala kritična masa, niti dovoljan apetit da se svom snagom pristupe realizaciji projekta Zapadni Balkan 2025. Ponuda od strane EK danas deluje mnogo manje izvesna i to će definitivno uticati na opredeljenje političkih lidera u Srbiji i regionu da se nedvosmisleno opredele za promene.

EWB: Šta mislite da bi EU mogla dalje da uradi da bi zapravo osnažila tu perspektivu? Sa stanovišta Unije, šta bi to bila neka mera ili pristup koji bi učinilo ovo obećanje izvesnijim?

SM: Evropska unija mora da uprkos brojnim izazovima promovira politiku „otvorenih vrata“ za sve kandidate koji ispune zahtevane kriterijume za pristupanje. EU je savez 28, odnosno uskoro 27 država članica, koji se suočava sa izazovima koji utiču na njeno jedinstvo i jednoglasje. Ono što je evidentno neophodno je da EU uspostavi temelje buduće Unije nakon izlaska Velike Britanije koji će umnogome definisati i karakter našeg članstva u Uniji.

Takođe, države članice moraju mnogo više da rade na suzbijanju populizma i na tome da se poštuju osnivačke vrednosti na kojima je zasnovana EU. Da na taj način pokažu da je ideja Evrope i dalje živa, da ona evoluira, da prihvata određene strahove i sumnje svojih građana, da se prilagođava 21. veku i da države članice shvataju da je EU u globalnom kontekstu samo jedna mala regionalna inicijativa koja bi trebalo da služi kao mehanizam za suočavanje sa izazovima globalizacije.

U takvoj budućoj Evropskoj uniji ima mesta za Zapadni Balkan i Evropska unija definitivno svoje razvojne i strateške planove mora definisati na način da Zapadni Balkan bude suštinski deo tih planova.

Uzmite recimo na primer politiku Kine prema Evropi. Njeni planovi se umnogome dotiču i Zapadnog Balkana. Bilo bi veoma racionalno ukoliko bi EU uključila države Zapadnog Balkana u promišljanje svog dugoročnog strateškog odnosa sa Kinom u narednih deset, dvadeset, trideset godina. To je samo jedan od primera kako države Zapadnog Balkana moraju da postaju sve više i više integrativni deo evropskih politika.

EWB: Kada govorimo o stanju demokratije kao problemu, da li mislite da Srbija zapravo može ikako postati članica EU bez adekvatnih reformi na tom planu? Pogotovo ako imamo u vidu da same članice EU, pre svega mislim na Mađarsku i Poljsku, klize u pravcu ugrožavanja demokratije?

SM: To je najbolji primer upravo ovoga o čemu pričamo, o povezanosti i budućnosti Evropske unije i članstva država Zapadnog Balkana u njoj i kvaliteta promena koje se očekuju od država Zapadnog Balkana kao budućih članica EU.

Kao građanin Srbije, ja sam prevashodno zainteresovan za kvalitet promena koje će Srbija u tom procesu preduzeti. Svi želimo da živimo u društvu koje je uređeno, u kojem se jasno zna kako funkcioniše odnos između podeljenih grana vlasti, gde institucije rade svoj posao, gde su mediji slobodni, gde se poštuju svačija prava bez obzira da li on pripada većini ili manjini.

Međutim, kvalitet budućeg članstva u EU plašim se, i to je veliki rizik, zavisice mnogo upravo od ovoga o čemu smo prethodno govorili – od kvaliteta promene same EU. Ukoliko se u EU stvori kritična masa desno populističkih orijentisanih režima, oni neće biti zainteresovani za kvalitet demokratije i demokratskih prava u državama kandidatima, već će njihovo članstvo posmatrati iz neke drugačije vizure. Da li će to biti vizura Evrope kao „hrišćanskog kluba“, kao „Tvrđave Evrope“, kao Evrope koja je zatvorena za migraciju, to ostaje da se vidi.

Iskreno se nadam da to nije pravac u kojem Evropa ide i da će sadašnje, liberalno-socijalno-demokratske snage u Evropi imati snage da se racionalnim argumentima suprotstave bilo kakvim potencijalnim pokušajima da Evropa krene u tom pravcu. Izuzetno je važno i da se politički lideri u regionu jasno i nedvosmisleno opredele kakvoj EU žele da pristupe njihove države, umesto da cinično sa strane komentarišu stanje demokratije u pojedinim članicama EU. Uostalom, to duguju svojim građanima.

EWB: U strategiji, odnosno komunikaciji koju ste pomenuli, Evropska unija je navela da zapravo postoje elementi „state capture“ (zarobljene države) u svakoj od zemalja Zapadnog Balkana. Da li mislite da je EU donekle promenila svoju poziciju prema pitanju stanja demokratije na Zapadnom Balkanu, da više prepoznaje to kao problem?

SM: Evropska komisija je upravo prepoznala rizik tog fenomena „zarobljene države“ po kvalitet demokratskih institucija budućih članica sa Zapadnog Balkana, kao i njihovu otpornost na uticaje raznih trećih zainteresovanih aktera. Dakle, ukoliko imate zarobljenu državu koja isključivo zavisi od interesa uskog kruga ljudi, uskih interesa, evidentno je da je u takvim okolnostima mnogo lakše promovisati neke druge alternative i drugačije interese u odnosu onog što bi trebalo da bude interes svake države koji je kandidat – a to je da prođe taj period transformacije u uređenu evropsku državu koja u potpunosti poštuje sve postulate demokratskog uređenja.

Iako se u godišnjem izveštaju za Srbiju taj fenomen *state capture* izričito ne pominje, evidentno je da je Komisija posvetila posebnu pažnju političkom uticaju i na izbore i na rad parlamenta i na zapošljavanje u državnoj upravi, na medije, uticaj na status nezavisnih institucija, na parlament itd. Dakle, to su sve elementi koji čine fenomen zarobljene države i očigledno da iz perspektive Evropske komisije postoji razumevanje da to prosto nije dobar predznak u državama koje pretenduju da budu članice EU.

EWB: Šta mislite da bi civilno društvo i mediji u Srbiji trebalo da urade sa svoje strane da bi se izborili za unapređenje stanja demokratije ukoliko postoje ti elementi zarobljene države o kojima smo govorili i ukoliko EU ne obraća dovoljno pažnje na taj problem? Odnosno, ukoliko civilno društvo pokušava da skrene pažnju, ali prosto ne nailazi na adekvatnog sagovornika u Briselu. Šta bi bio neki pristup koji bi trebao da ima civilno društvo, uzimajući u obzir da bi pristupanje u EU ostaje važan cilj ne samo za državu Srbiju, već i za civilno društvo i građane?

SM: Uloga civilnog društva je da bude uporno, konzistentno, da bude konstantno prisutno, da prati proces transformacije država Zapadnog Balkana na njihovom putu ka Evropskoj uniji, da insistira na promenama, da ne odustaje u tome uprkos momentima koji će biti puni izazova i frustracija.

Imajući u vidu širu sliku i neophodnost promene društava Zapadnog Balkana, ne postoji alternativa tome da budemo istrajni, da budemo uporni i da nudimo otvoreni dijalog sa vlastima, ubeđujući ih u kontinuitetu da to o čemu pričamo, da izveštaje koji pišemo nisu usmereni isključivo na kritiku, već da su upravo poziv da se o tome otvoreno priča i da se iznađe zajedničko razumevanje i rešenje koje će biti za dobrobit svih građana. U ovom dugotrajnom i izazovnom procesu Evropska komisija mora da nastavi da igra ulogu saveznika organizacijama civilnog društva.

EWB: Kako vidite paradoks da država Srbija, odnosno sve države Zapadnog Balkana, pokušavaju da predstave bolju sliku o sebi u Briselu i tako pruže argument za njihovo pristupanje EU, dok kritika koja zapravo dolazi od civilnog društva i drugih organizacija daje argumente onima koji su u Briselu protiv tog pristupanja? Kako taj paradoks da razreše organizacije civilnog društva kojima je cilj demokratizacija, odnosno poboljšanje reformi, a s druge strane ostaje i pristupanje EU?

SM: Ja bih rekao da je to paradoks samo iz perspektive nekoga koji ne poznaje suštinu procesa pristupanja EU. Dakle, suština ovog procesa jeste promena, transformacija država iz jednog prethodnog institucionalnog, zakonodavnog, socijalnog, kulturnog okruženja u nešto što je prepoznato kao savremena evropska država, u kojoj postoje institucije, zakoni koji se poštuju i primenjuju od strane sudova, mediji koji su slobodni.

Tako da sve te kritike koje dolaze iz civilnog društva ni na koji način ne smeju biti tumačene kao protivljenje pristupanju Srbije ili bilo koje druge države regiona EU. Podvlačim, to je otvoreni poziv vladama da mnogo ozbiljnije i mnogo angažovanije neophodnim pristupe neophodnim promenama. To je, ako želite, poziv na saradnju i savezništvo u cilju obezbeđivanja održivosti promena koje se zahtevaju u procesu pristupanja, ali i nakon pristupanja EU.

S druge strane, u 21. veku, u kome su informacije dostupne u svakom trenutku, mislim da je kontraproduktivno da države kandidati predstavljaju sliku koja ne odgovara realnosti. To je znak neiskrenosti i nezrelosti. Ni jedna država, bila ona kandidat ili članica EU, danas ne može da prikrije svoje nedostatke.

Kada Evropska komisija pravi svoje izveštaje, ona nikada ne zavisi samo od priloga koji dobija od država kandidata i isključivo njihove perspektive, već se konsultuju i međunarodne organizacije i delegacije Evropske unije u konkretnim zemljama, kao i nevladine organizacije, strukovna udruženja i dr., i iz toga se izvlače određeni zaključci. Zato su godišnji izveštaji Evropske komisije nekada frustrirajuće balansirani, jer moraju da uzmu u obzir raznovrsnost informacija koje se kroz prethodno opisani proces stižu.

Dakle, od ulepšavanja stvarnosti niko nema koristi, ni države kandidati, a svakako ni Evropska unija. Kandidati moraju biti iskreni i brutalno realni, prepoznati svoje slabosti i tražiti od same Evropske unije da im pomogne da te slabosti prevaziđu. To je slika jednog zrelog i racionalnog ponašanja kada vi prepoznajete vlastite slabosti, ali ih ne krijete, već naprotiv tražite pomoć ne biste li ih ispravili u budućnosti. Samo na takav način, Srbija i drugi kandidati mogu zaslužiti poverenje EU i njenih članica.

Projekat „Otvoreno o pregovorima: Monitoring pregovora o pristupanju Srbije Evropskoj uniji“ realizuje se u saradnji sa Beogradskom otvorenom školom, u okviru programa „Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji“, uz podršku Švedske.

TAGOVI BIEPAG CENTAR ZA EVROPSKE POLITIKE CS4EU SRĐAN MAJSTORVIĆ STANJE DEMOKRATIJE U SRBIJI 2018

Nikola Burazer

Programski direktor Centra savremene politike i izvršni urednik portala European Western Balkans.

0 Comments

Sort by Oldest ▾

Add a comment...

Facebook Comments Plugin

Prethodni članak

Šta bi makedonsko pristupanje NATO-u značilo za region?

Naredni članak

Da li je unutrašnji dijalog o Kosovu bio neuspešan?

Povezani članci Ostali članci autora

Novi načelnik Generalštaba – promena politike ili signal dobre volje ka NATO-u?

Stoltenberg, Vučić: Stabilnost na Zapadnom Balkanu zahteva jaču ekonomsku saradnju

[VIDEO] Proširenje ključna reč

Balkanoscope

► First-person stories from the Balkans

U DVE REČI

Komersant: Vučić zatražio podršku od Putina za svoju viziju priznanja Kosova

EWB - 03. 10. 2018.

General-potpukovnik Milan Mojsilović novi načelnik Generalštaba

EWB - 14. 09. 2018.

Evropska komisija: Han u sredu u Strazburu, ne u Preševu

EWB - 09. 09. 2018.

Nezvaničan izvor: Tači i Han u sredu posećuju Preševsku dolinu

EWB - 09. 09. 2018.

Vučić i Tači odvojeno sa Mogerini, bez zajedničkog sastanka

EWB - 07. 09. 2018.

KALENDAR DOGAĐAJA

<	oktobar 2018					>
p	u	s	č	p	s	n
1	2	3	4	5	6	7

8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4

NAJČITANIJI ČLANCI

Sve kategorije ▾

[Tour d'Europe] Bugarska je posvećena prijateljskim vezama na Zapadnom Balkanu
12. 12. 2017.

[Video] Elek: Ulazak Hrvatske u Šengen doneo bi gužve na granici
15. 12. 2017.

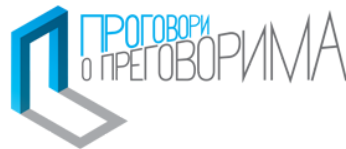
Potpisan memorandum o saradnji Fonda za Zapadni Balkan i RYCO
22. 12. 2017.

Čančev: Sada je vreme da se posvetimo Zapadnom Balkanu
08. 01. 2018.

Zapadni Balkan visoko na agendi bugarskog predsedavanja
18. 01. 2018.

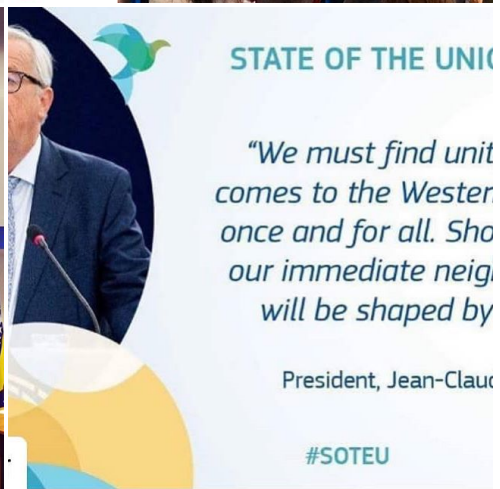
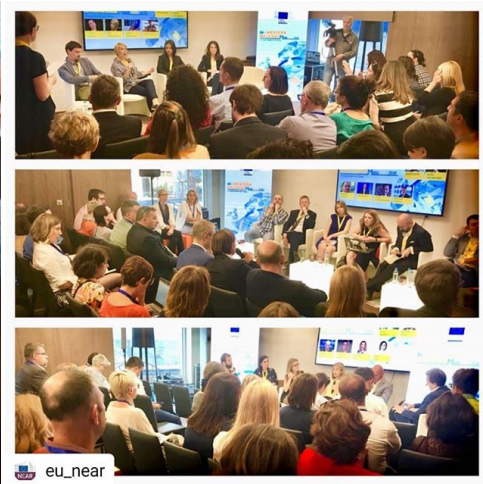
CENTAR ZA EVROPSKE POLITIKE

POVEŽIMO SE

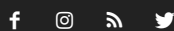
	2,430 Svidanja	LIKE
	935 Pratilaca	FOLLOW
	826 Pratilaca	FOLLOW

@european_wb
935 Pratilaca

Follow

European Western Balkans je regionalni internet portal specijalizovan za praćenje procesa evropskih integracija zemalja Zapadnog Balkana. Portal je pokrenut 2014. godine od strane Centra savremene politike.

SADRŽAJ

U dve reči
Vesti

RUBRIKE

Pregovori
Politika

VIŠE

O nama
Impressum

[Analize](#)
[Intervjui](#)
[Mišljenja](#)
[Infografici](#)
[Foto](#)
[Video](#)

[Društvo](#)
[Evropa](#)
[Region](#)

[Uslovi korišćenja](#)
[Dogadaji](#)
[Partneri](#)
[Kontakt](#)

[Uslovi korišćenja](#)

Copyright © 2017, Centar savremene politike – European Western Balkans